

SVG – Zvládání nouzových situací v silniční dopravě III.

Zajištění místa - vyproštění - pomoc

Novinka: Dokument je nyní k dispozici v šesti jazycích - viz druhá strana

Vydavatel

SVG Bundes-Zentralgenossenschaft
Straßenverkehr eG
Breitenbachstraße 1
60487 Frankfurt am Main
www.svg.de

Text

Klaus Schuh (VKM)

Layout

VKM • Verkehrssicherheit Konzept & Media GmbH
www.vkm-dvr.de

Odborné poradenství

Björn Bäuerle, Andreas Kuffel, Philipp Zajackowski

Fotografie, ilustrace

BMVBS/BAST, BVMed, DVR, Fotolia, VKM, ifz, Bernd Kulow, Pixabay,
Gerhard Tennagels, W&B/Martina Ibelherr, Philipp Zajackowski

Frankfurt 2019
Verze 1-2019

Pomoci může každý	4
Na místě nehody	6
Hašení požáru automobilu	8
Nehody zahrnující nebezpečné materiály	10
Nehoda s motocyklistou	12
Srdeční masáž	14
Stabilizovaná poloha	16
Akutní onemocnění	17
Tísňové volání	18
Dobrá příprava	19

Pomoci může každý

Povinnost poskytnout pomoc je v Německu upravena zákonem. Pravidla silničního provozu zde uvádějí následující: Dojde-li k dopravní nehodě, musí všechny zúčastněné strany okamžitě zastavit, zabezpečit provoz a pomoci zraněným. Jasnou řečí hovoří i trestní zákoník: Osoba, která při nehodách nebo v obecném ohrožení či nouzi neposkytne pomoc, i když to bylo zapotřebí a za daných okolností přiměřené, je kvůli neposkytnutí pomoci trestně odpovědná.

Pomoc však musí být přiměřená. Nikdo není povinen se při poskytnutí pomoci vystavovat nebezpečí, kdyby se například snažil vysvobodit uvězněného řidiče z hořícího vozidla. Od rodičů se neočekává, že kvůli pomoci zraněným nechají své děti bez dozoru na okraji dálnice. Vlastní život a vlastní bezpečnost má vždy nejvyšší prioritu. Avšak nestačí jen zavolat na tísňové volání a jet dál, kdybychom aktivní pomoci mohli pro osobu v nebezpečí něco udělat.

Mnoho lidí si není jisto tím, jak reagovat v případě nouze, jsou-li na místě zranění nebo akutně nemocné osoby. Mají strach, že něco udělají špatně a později budou mít za chyby zodpovědnost. Tato obava je neopodstatněná. Nikdo nebude volán k odpovědnosti za činy, které provede podle nejlepšího vědomí a svědomí. Utrpíte-li při poskytování pomoci věcnou nebo osobní újmu (na oblečení, vlastním vozidle nebo přijdete-li k úrazu), jsou tyto škody kryty buď z povinného pojištění dotyčné osoby, nebo zákonného pojištění při nehodách.

Při semináři SVG „Zvládání nouzových situací v silniční dopravě“ jste probírali a procvičovali, jak se zachovat v různých mimořádných situacích. Pro případ nouze jste tedy náležitě připraveni.

Co na to můj klient?

Jako řidič býváte na cestách často pod tlakem dodržení různých termínů. Možná se obáváte, že z hlediska klienta to budete vy, kdo ponese odpovědnost za zpoždění přepravy. To je pochopitelné, nikoho to ale nezabývá povinnosti poskytnout pomoc.

Náhradu lze ostatně požadovat pouze tehdy, pokud byl určitý termín dodání pevně stanoven. Zákazník musí výši škody, která mu vznikla kvůli zpoždění, detailně doložit.

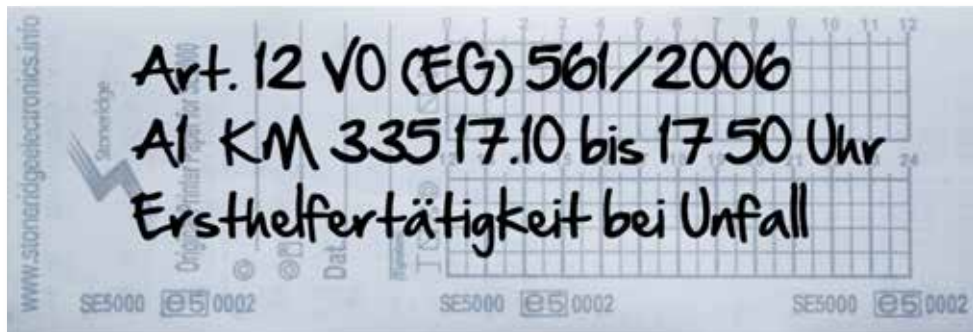
Náhrada škody je v tuzemsku obchodním zákoníkem omezena na maximálně trojnásobek hodnoty nákladu. Při přeshraniční přepravě je horní hranicí hodnota samotného nákladu. Odpovědnost za škody nevzniká v případě, že zpoždění bylo způsobeno neodvratitelnou událostí, například pokud příslušné orgány zcela uzavřely dálnici.

Nároky na náhradu škody jsou zaměřeny na podnikatele. Podnikatel **nesmí** takový nárok převést na řidiče. Pokud na místě nehody nebyla policie, může pro vás jako osobu poskytující pomoc být smysluplné policii přivolat. Je-li to zapotřebí, příslušníci potvrdí vaši činnost jako člověka poskytujícího první pomoc a její trvání. To může být důležité i z hlediska doby jízdy a doby odpočinku.

Další povinnosti účastníka nehody

Jako účastník dopravní nehody musíte sdělit dalším účastníkům a příslušným orgánům své jméno a adresu, předložit řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla, sdělit informace o svém pojištění a zůstat na místě nehody, dokud neskončí potřebné vyšetřování.

Neměli byste sdělovat žádné podrobnosti novinářům nebo kolemjdoucím. Na místě by se nemělo prohlašovat ani uznání viny, mohlo by to později mít nepříznivé dopady.

Na místě nehody

Při příjezdu na místo nehody:

- Je-li to možné, vyvarujte se náhlému brzdění a výhybným manévřům.
- Uveďte své vozidlo do klidu a zastavte na vnějším okraji silnice.
- Zapněte potkávací světla a výstražná světla (blinkry).
- Přes oblečení si oblékněte výstražnou vestu nebo výstražný oděv a vystupte z vozidla pokud možno na straně spolujezdce.

V těchto situacích dochází vždy znovu a znovu k nehodám, při nichž dojde k přehlédnutí osoby poskytující první pomoc ostatními účastníky provozu, což mívá za následek těžká zranění, nebo dokonce smrt. Předtím, než si povolíte pás a opustíte vozidlo, je nutné, abyste se podívali do zpětného zrcátka a sledovali okolní provoz.

Je zapotřebí, abyste bezpečnostní vestu měli k dispozici uvnitř vozidla, abyste si ji mohli obléct ještě před vystoupením z vozidla. Vezměte výstražný trojúhelník a výstražnou svítilnu a jděte - pokud možno za svodidly anebo na krajnici - proti směru provozu na vaší straně vozovky. Varujte bližící se vozidla, a to tak, že pohybujete výstražným trojúhelníkem nebo výstražnou svítilnou nahoru a dolů.

Výstražný trojúhelník a výstražnou lampu je nutné umístit na krajnici v dostatečné vzdálenosti od rizikového místa. V případě rychle se pohybujícího provozu je třeba výstražný trojúhelník umístit minimálně 100 m před místem nehody. V případě nehody za zatáčkou nebo za horizontem se vzdálenost počítá od zatáčky. V žádném případě nekuřte, protože se vždy musí počítat s tím, že došlo k úniku provozních kapalin nebo jiných hořlavých látek.

Pokud je to možné, zapojte i další účastníky silničního provozu. Oslovujte ostatní pomocníky přímo: „Vy, pane, v červené bundě! Postavte výstražný trojúhelník 100 m před místem nehody!“ Ze zkušenosti víme, že každý pak pomáhá, někteří ale potřebují jen trochu „popostrčit“.

Před zahájením záchranné činnosti nebo poskytnutím pomoci důkladně odhadněte rizika na místě nehody. Vaše osobní bezpečnost má obecně přednost před poskytnutím pomoci. Pokud neexistuje žádné akutní nebezpečí pro oběť či pomocníky, není vždy nutné zraněnou osobu vyprošťovat z vozidla. Zamezí se tím možným návazným zraněním, jako je např. poranění krční páteře. To však platí pouze v případech, že daná osoba komunikuje a nehrozí nebezpečí kvůli rychle se pohybujícímu provozu, kouři nebo požáru či

pádu (náspy, mosty). V naprosté většině případů nebezpečí exploze u automobilů nehrozí!

Ze všeho nejdřív vypněte zapalování vozidla. Klíč nechte v zapalování, aby se zbytečně nekomplikovaly další záchranné operace. Osoby v bezvědomí nebo pacienty, kteří se nemohou sami pohybovat, vytáhněte pomocí úchopu v podpaží z vozidla a položte je na bezpečném místě. Jedná-li se o záchranu osoby z nákladního vozu, je potřeba posoudit, zda nižší riziko představuje záchrana z vysoké kabiny, nebo ponechání dotyčné osoby v kabině. Toto rozhodnutí musíte učinit sami v závislosti na situaci s ohledem na vlastní a cizí riziko.

Hašení požáru automobilu

Jako řidič nákladního automobilu, autobusu nebo autokaru máte pravděpodobně ve výbavě hasicí přístroj. V nákladním automobilu a autobusu jsou běžné 6kg hasicí přístroje typu ABC. Ty jsou vhodné k hašení pevných, kapalných a plyných látek. Pokud vůbec mají nějaké hasicí přístroje, řidiči osobních automobilů mívají 2kg přístroje.

Před použitím přístroje se seznámte s tím, jak se používá. Existují různé systémy v závislosti na výrobci a stáří přístroje. Na každém hasicím přístroji je uveden krátký návod.

Při použití hasicího přístroje vezměte v potaz směr větru. Proud hasicího media směřujte vždy po větru.

Oheň hase odspodu.

Zamířte proud hasicího media na ohnisko, a nikoli bez rozmyslu do plamenů. Při požáru motoru nemířte na víko motoru, ale pod něj (otevřete je nebo mířte ze strany). Používejte jen tolik hasicího prášku, kolik je potřeba, jinak se může stát, že nezбудe dost hasicího media pro možné opětovné vznícení.

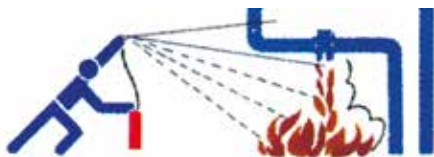

Dokud neklesne příslušná teplota, musí se vždy počítat s tím, že může dojít k opětovnému vznícení. Doba použití 6kg práškového hasicího přístroje je jen cca 10 až 15 sekund!

Je-li to možné, použijte v případě většího požáru více hasicích přístrojů najednou - a nikoli jeden po druhém!

Při požáru kapalin nemířte do kapaliny ostrým sloupcem hasicího media, jinak hrozí riziko šíření požáru rozstříknutím. Hase tak, že hasivo aplikujete ve tvaru vějíře na povrchu kapaliny.

Odareťované hasicí přístroje nesmějí být umístěny zpět na původní místo bez předchozí technické prohlídky a opravy odbornou firmou. Hasicí přístroje musí být pravidelně servisovány.

Nehody zahrnující nebezpečné materiály

Přibližně osm procent zboží přepravovaného na německých silnicích jsou nebezpečné látky. To znamená: Každá dvanáctá tuna přepravovaná kamiony na německých silnicích představuje nebezpečný náklad. Ve většině případů se jedná o hořlavé kapaliny, jako je benzín nebo motorová nafta. Několik pravidel vám pomůže při jednání v situaci, kdy dojde k nehodě s vozidlem, které přepravuje nebezpečné látky.

První a nejdůležitější pravidlo jednání: Udržujte odstup! Za žádných okolností nejezděte příliš blízko k místu nehody. Pokud nemůžete zachovat odstup nejméně 50 m a pokračování v jízdě není možné, opusťte vozidlo a vzdalte se pěšky od místa nehody.

Vzhledem k tomu, že je vždy nutné předpokládat únik plynů, dbejte nutně na směr větru. Pokud je směr větru nepříznivý, opusťte svou pozici. Totéž platí i pro svahy: Vždy počítejte s únikem kapalin. V těchto místech nejezte ani nepijte a nekuřte.

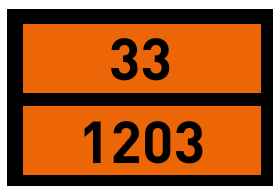

Výstražné tabulky připevněné na vozidla přepravující nebezpečné látky a štítky ve tvaru kosočtverce poskytují informace o přepravovaných látkách a o nebezpečí, které tyto látky představují. Výstražná tabulka oranžové barvy nese buď dva číselné kódy, nebo je prázdná (neutral orange). Prázdná výstražná tabulka se používá, pokud jsou společně přepravovány různé zabalené nebezpečné materiály, tedy například různé kartony nebo palety, nebo v případě, že jednotlivé komory cisterny jsou naplněny různými nebezpečnými látkami.

Jsou-li na tabulce uvedena čísla, horní číslo je údajem o druhu nebezpečí. Číslo 33 například značí vysoce hořlavou kapalinu. Je-li před číslem „X“, látka nebezpečně reaguje s vodou. Spodní číslo (číslo UN nebo identifikační číslo) poskytuje

informace o samotné chemické látce. Například 1202 značí motorovou naftu nebo topný olej, 1203 benzin.

Při tísňovém volání byste vždy měli uvést číslo materiálu uvedené na havarovaném vozidle. Záchranné koordináční centrum tak bude moci včas aktivovat potřebné speciální útvary.

Číslo značící
nebezpečí
(Kemmlerovo číslo)

Číslo UN
(číslo materiálu)

Nehoda s motocyklistou

Motocyklistům, kteří jsou v bezvědomí nebo jejichž vědomí je narušené, je nutné sejmout přilbu, protože je vždy třeba vycházet z toho, že mohou mít zástavu dýchání nebo srdeční zástavu. V takovém případě je životně důležité, aby byla poskytnuta rychlá pomoc, a nejde s nasazenou helmou.

Je však třeba postupovat s velkou opatrností, aby nedošlo ke zhoršení případného zranění páteře. Nejlepší je, když zde spolupracují dva pomocníci a stále během snímání helmy stabilizují krční páteř.

Dřívější doporučení, podle nichž se zraněným motocyklistům přilba za žádných okolností sundávat nemá, jsou překonaná.

Sejmout by se měla i takzvaná výklopná přilba, kdy lze odklopit celou její přední část. Pouze tímto způsobem je totiž možné zajistit dýchání z úst do úst nebo řádně zajistit stabilizační pozici.

Motocyklistů, kteří komunikují, se nejprve zeptejte, zda si přejí, abyste jim přilbu sundali. Obvykle si to přejí. Někteří si ale chtějí helmu sundat sami.

1 Jeden pomocník drží spodní hranu přilby a spodní čelist poraněného, fixuje hlavu, čímž zabraňuje sklonění nebo otočení hlavy.

2 Otevřete štít/clonu; má-li motocyklista na očích brýle, sundejte je.

3 První pomocník uvolní řemínek pod bradou. Druhý pomocník nadále fixuje hlavu.

4 První pomocník nyní uchopí jednou rukou krk těsně pod hranou přilby, druhou rukou drží bradu zraněného, čímž přebírá fixaci.

5 Druhý pomocník opatrně stahuje helmu z hlavy poraněného. Dbejte zvláštní pozornost při přetahování přes nos!

6 Po sejmutí helmy přejímá fixaci hlavy opět druhý pomocník. Pokud je motocyklista v bezvědomí: Stabilizovaná poloha.

Srdeční masáž

V případě srdeční zástavy musí být poskytnuta pomoc rychle a efektivně. Vzhledem k tomu, že srdce už nepracuje, mozek není zásobován krví. To znamená, že životně důležitý kyslík se nedostane k mozgovým buňkám.

Platí základní pravidlo: Každou minutu, kdy mozek není zásobován kyslíkem, se šance na přežití snižuje o deset procent. Pokud vy jako osoba poskytující první pomoc nebudete jednat a až do příjezdu záchranné služby neprovedete resuscitační opatření, zraněný nemá prakticky žádnou šanci na přežití.

Pokud zjistíte, že daná osoba je v bezvědomí a nedýchá, postupuje takto:

- Dlaň jedné ruky umístíte do středu hrudníku (na střed hrudní kosti)
- Dlaň druhé ruky umístíte na první ruku (ujistěte se, že tlak působí pouze na hrudní kost).
- Přibližně Vyvíjejte vertikální tlak na hrudníku přibližně 5 cm do hloubky směrem dolů (frekvence: nejméně 100krát za minutu, maximálně 120krát).
- Po každých 30 stlačeních hrudníku proveďte dvakrát vdechnutí z úst do úst, přičemž hlavu má zraněná osoba zakloněnou a ústa otevřená.

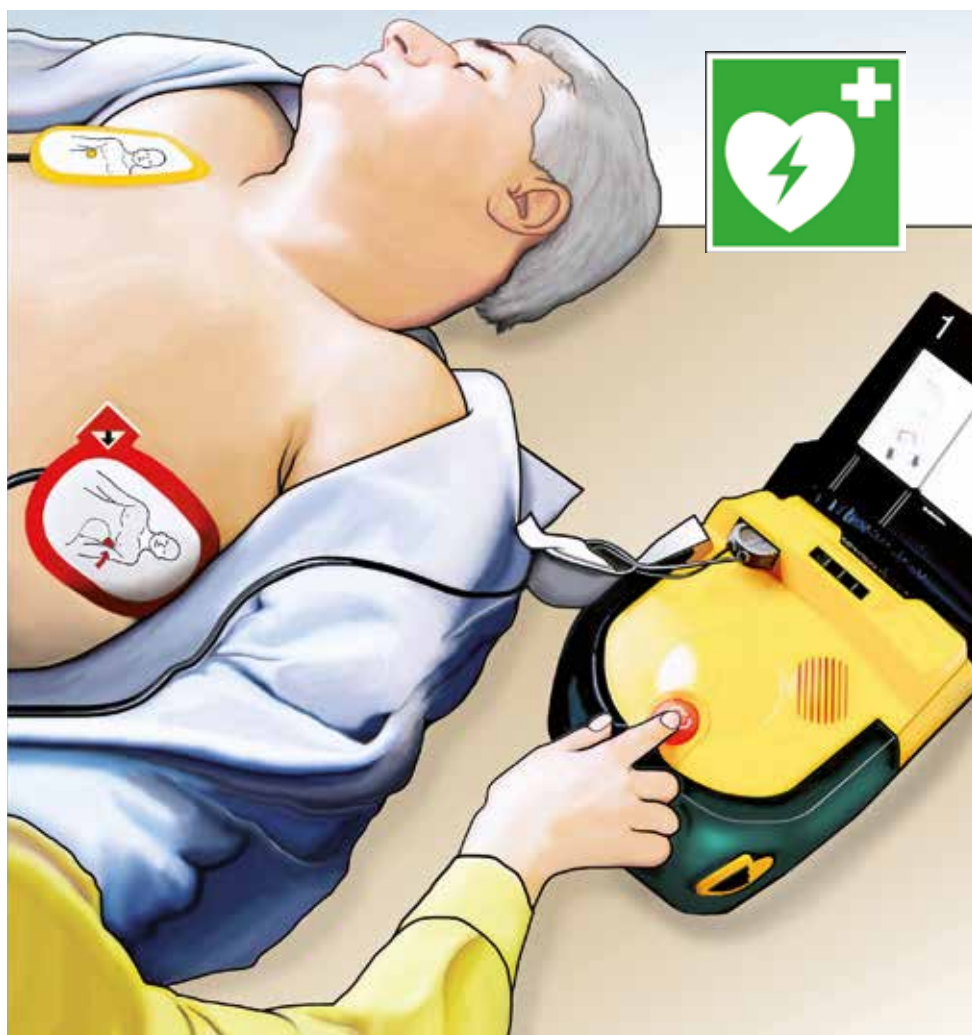
U kojenců se srdeční masáž provádí pomocí dvou prstů a u dětí (od 1 do 14 let) pomocí jedné dlaně. Doporučená hloubka stlačení představuje třetinu průměru hrudníku.

Pokud je to možné, provádějte resuscitaci ve dvou. Vyměňujte si role, protože zejména stlačování hrudníku (srdeční masáž) může být po určité době velmi namáhavá. Pokračujte v činnosti až do příjezdu záchranné služby.

V současné době je už v mnoha veřejných budovách a provozech k dispozici tzv. zařízení AED – automatický externí defibrilátor. Jedná se o plně automatické zařízení, s jehož pomocí může i laik účinně pomoci při srdeční zástavě. Použití zařízení AED je doplňkem ke stlačování hrudníku. Je-li takové zařízení k dispozici, v každém případě

je u pacienta se zástavou srdce použijte. Ovládání je naprosto jednoduché a je při zapnutí přístroje přesně vysvětleno pomocí automatické hlasové nahrávky. Některá zařízení navíc monitorují masáž srdce a poskytují informace o tom, jak ji provádět.

Stabilizovaná poloha

Jejím účelem je zabránit tomu, aby se zraněný udusil zvratky nebo vlastním jazykem, protože svaly se v bezvědomí uvolní. Uvedení poraněné osoby do stabilizované polohy:

1. Klekněte si ze strany vedle zraněné osoby. Zvedněte tu paži dotyčné osoby, která je vám blíž, a umístěte ji dlaní vzhůru, jako kdyby dotyčná osoba mávala.

2. Druhou paži umístěte dotyčné osobě na hrud' a ruku jí položte pod bradu.

3. Pokrčte nohu zraněného, a to tak, že mu zdvihnete koleno. Uchopte jej za koleno a rameno a přetočte zraněného směrem k sobě, na stranu.

4. Hlavu osoby v bezvědomí nakloňte dozadu a fixujte ji její rukou. Otevřete jí ústa, aby mohl odtékat kapalný obsah.

Akutní onemocnění

Kromě úrazů existují i situace nouze v důsledku akutního onemocnění, které vyžadují okamžité jednání a rychlou lékařskou pomoc. Jako osoba poskytující první pomoc musíte v takové situaci co nejrychleji přivolat záchrannou službu. Kromě toho můžete udělat mnohé, abyste danému pacientovi co nejvíce pomohli, než dorazí kvalifikovaní zdravotníci.

Při **srdečním infarktu** dochází k tomu, že srdeční sval není dostatečně zásoben krví, a to kvůli zúžení věnčitých tepen. Dojde-li k úplnému uzavření tepny, hovoříme o infarktu. Daná osoba má bolesti a silný pocit tísně nebo tlaku v oblasti hrudníku. Bolesti mohou vystřelovat do levé paže, ramenou, krku a do zad. Ženy často nepociťují typickou bolest v oblasti hrudníku, ale spíše bolest v nadbřišku. Dalšími příznaky může být pocení, bledost, dušnost a strach ze smrti, stejně jako nevolnost, zvracení či ztráta vědomí.

V případě **mrtvice** dochází k nedostatečnému či nulovému prokrvení různých oblastí mozku. To znamená, že některé oblasti mozku nejsou dostatečně zásobovány kyslíkem a nemohou nadále pracovat správně. To vzniká buď v důsledku ucpání nebo krvácení cév zásobujících mozek. Mezi příznaky patří závrať a dezorientace, bolest hlavy, jednostranná slabost paží a povislé koutky úst. Postižená osoba zpravidla mluví nesrozumitelně a má problémy s nalezením správných slov či s polykáním.

Při podezření na srdeční infarkt nebo mozkovou mrtvici ihned přivolejte záchrannou službu. Uklidňujte postiženého a pečujte o něj. Horní část těla uveďte do vzpřímené polohy, abyste ulehčili dýchání. Danou osobu dál sledujte.

Tísňové volání

Při tísňovém volání je důležitých 5 bodů:

Kde se nachází místo nehody?

Sdělte centrále co nejpřesněji, kde se nachází místo nehody. Uveďte například číslo dálnice nebo okresní silnice, v jakém směru se nehoda nachází a kde je nejbližší obec. Možná je na sloupcích vedle silnice uveden údaj o kilometru, na kterém se nacházíte.

Co se stalo?

Uveďte co nejpřesnější informace o nehodě: například srážka osobního a nákladního automobilu, osobní automobil sjel z vozovky, v autě je zaklíněná osoba atd. To pomůže centrále při zorganizování zásahu záchranářů.

Kolik je osob se zraněním?

Centrála záchranné služby vyšle v případě několika zraněných osob více sanitek.

K jakým zraněním došlo?

To je důležité pro vyslání vhodných záchranných prostředků, například zda je potřeba zdravotnický personál nebo záchranný vrtulník.

Nezavěšujte předčasně

Počkejte, zda bude mít centrála záchranné služby ještě nějaké otázky. Uveďte číslo pro zpětné volání. Hovor ukončete teprve tehdy, budete-li k tomu vyzváni centrálou záchranné služby.

Do nejbližší centrály záchranné služby se dovoláte pomocí mezinárodního tísňového čísla 112. Někdy může být vhodné nepoužívat telefon, ale sloupek s tísňovým telefonem vedle silnice – například v tunelu nebo v příhraničních oblastech, kde se překrývají telefonní sítě různých zemí. Kromě toho centrála záchranné služby bude přesně vědět, odkud tísňové volání přichází.

Také pamatujte na to, že může být potřeba určit osobu, která záchranáře nasměruje na správné místo, pokud se například zraněná osoba nachází v budově určitého podniku.

Dobrá příprava

V semináři SVG s názvem „Zvládání nouzových situací v silniční dopravě“ jste se zabývali různými mimořádnými událostmi. Nyní víte, jak důležitá může být v případě nouze rychlá pomoc a jak ji poskytnout. I když si to nikdo nepřeje, už zítra se můžete dostat do situace, kdy budete muset jednat rychle a rozhodně. Proto se na nouzovou situaci připravte:

- Je výstražný oděv nebo bezpečnostní vesta připravená a po ruce v kabině vašeho vozu?
- Máte ve vozidle výstražný trojúhelník, výstražnou svítilnu a hasicí přístroj? Kde jsou uloženy?
- Nechybí nic v lékárničce? Jsou okamžitě dostupné nůžky a jednorázové rukavice? Nejsou náplasti prošlé?
- Máte k dispozici fotoaparát, křídou pro značení a evropský formulář o nehodě?
- Máte v mobilním telefonu uložena nejdůležitější čísla tísňového volání?
- Umíte ovládat hasicí přístroj, který máte ve voze?

Důležitý je ale i mentální trénink. Tím, že si tu a tam v myšlenkách přehrajete možné krizové situace, vytvoříte si předpoklady pro rychlé a vhodné jednání v případě nouze:

- Jak bych teď reagoval, kdybych na vozidle zjistil prázdnou pneumatiku nebo vadu motoru?
- Co je třeba udělat v případě, že by řidič přede mnou měl nehodu? Kde je nejbližší sloupek pro tísňové volání?
- Jak bych popsal místo nehody, aby ji sanitka rychle našla?

Konečně nezbyvá než si přát, abyste získané poznatky nemusel nikdy použít v praxi. Vždy dobře dojeďte!

Celostátní síť s regionálním ukotvením

- Rumunština
- Polština
- Turečtina
- Bulharština
- Ruština
- Čeština